

EUI kopīgās pamatnostādnes

nodrošināt, ka vides, sociālo un pārvaldības risku stresa testā saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 100. panta 4. punktu un Direktīvas 2009/138/EK 304.c panta 3. punktu tiek integrēta konsekvence, ilgtermiņa apsvērumi un kopīgi novērtēšanas metodiku standarti.

1. Pamatnostādnes

Šo pamatnostādņu statuss

1. Šajā dokumentā ir iekļautas kopīgas pamatnostādnes, kas izdotas saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1093/2010 (2010. gada 24. novembris), ar ko izveido Eiropas Uzraudzības iestādi (Eiropas Banku iestādi), groza Lēmumu Nr. 716/2009/EK un atceļ Komisijas Lēmumu 2009/78/EK; Regulu (ES) Nr. 1094/2010, ar ko izveido Eiropas Uzraudzības iestādi (Eiropas Apdrošināšanas un aroda pensiju iestādi); un Regulu (ES) Nr. 1095/2010, ar ko izveido Eiropas Uzraudzības iestādi (Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestādi) (turpmāk tekstā — “EUI regulas”), 16. un 56. pantu. Saskaņā ar EUI regulu 16. panta 3. punktu kompetentās iestādes un finanšu iestādes dara visu iespējamo, lai ievērotu pamatnostādnes.
2. Kopīgajās pamatnostādnēs ir izklāstīts EUI viedoklis par atbilstošu uzraudzības praksi Eiropas Finanšu uzraudzības sistēmā un par to, kā konkrētā jomā jāpiemēro Savienības tiesību akti. Kompetentajām iestādēm, uz kurām attiecas kopīgās pamatnostādnes, tās jāievēro, attiecīgi iekļaujot tās savā uzraudzības praksē (piemēram, grozot savu tiesisko regulējumu vai uzraudzības procesus), tostarp gadījumos, kad kopīgās pamatnostādnes ir paredzētas galvenokārt finanšu iestādēm.

Ziņošanas prasības

3. Saskaņā ar EUI regulu 16. panta 3. punktu kompetentajām iestādēm līdz 31.05.2026 (divi mēneši pēc izdošanas) jāpaziņo attiecīgajai EUI par to, vai tās ievēro vai plāno ievērot šīs kopīgās pamatnostādnes vai pretējā gadījumā jānorāda neievērošanas iemesli. Ja šajā termiņā nebūs saņemts šāds paziņojums, attiecīgā EUI uzskatīs, ka kompetentās iestādes pamatnostādnes/ieteikumus neievēro. Paziņojumi jānosūta uz [compliance@eba.europa.eu, [LINK](#) (EIOPA) un compliance@esma.europa.eu] ar atsauci “JC/GL/2025/78”. Paziņojumu veidne ir pieejama EUI tīmekļa vietnēs. Personām, kas sniedz paziņojumus, jābūt pilnvarotām to pārstāvēto kompetento iestāžu vārdā ziņot par prasību izpildi.
4. Paziņojumus publicē EUI tīmekļa vietnēs.

I nodaļa. Priekšmets, darbības joma un definīcijas

5. Šo kopīgo pamatnostādņu mērķis ir precizēt, kā kompetentajām iestādēm konsekventi jāintegrē VSP riski savās uzraudzības stresa testa darbībās.
6. Šīs kopīgās pamatnostādnes ir adresētas kompetentajām iestādēm.
7. Kompetentajām iestādēm šīs kopīgās pamatnostādnes jāpiemēro, veicot uzraudzības stresa testus, kas vērsti uz VSP riskiem, vai nu kā daļa no attiecīgā tiesiskā regulējuma, vai kā *ad hoc* novērtējums, katrā gadījumā tikai tad, ja tas ir piemērojams saskaņā ar nozares tiesību aktiem.
8. Ja vien nav norādīts citādi, šajās kopīgajās pamatnostādnēs lietotajiem terminiem ir tāda pati nozīme kā turpmāk uzskaitītajos nozaru tiesību aktos.

9. Turklāt šajās kopīgajās pamatnostādnēs piemēro šādas definīcijas:

- i. “kompetentā iestāde” ir jebkura no šīm iestādēm:
 - a) kompetentās iestādes, kas norādītas Regulas (ES) Nr. 1093/2010, ar ko izveido Eiropas Banku iestādi (“EBI”), 4. panta 2. punkta i) apakšpunktā;
 - b) kompetentās iestādes, kas norādītas Regulas (ES) Nr. 1094/2010, ar ko izveido Eiropas Apdrošināšanas un aroda pensiju iestādi (“EAAPI”), 4. panta 2. punkta i) apakšpunktā, proti, uzraudzības iestādes, kas definētas Direktīvā 2009/138/EK par uzņēmējdarbības uzsākšanu un veikšanu apdrošināšanas un pārapdrošināšanas jomā;
- ii. “nozaru tiesību akti” kopā nozīmē:
 - (a) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2013/36/ES ⁽¹⁾;
 - (b) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2009/138/EK ⁽²⁾;
 - (c) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 575/2013 ⁽³⁾.

II sadaļa. Prasības attiecībā uz konsekvenci, ilgtermiņa apsvērumiem un vienotiem standartiem, ko piemēro novērtēšanas metodikām VSP risku stresa testā

Mērķi

10. Saskaņā ar nozaru tiesību aktiem kompetentajām iestādēm šīs kopīgās pamatnostādnes jāīsteno saskaņā ar proporcionalitātes principu⁴.
11. Kompetentajām iestādēm, izstrādājot savu uzraudzības stresa testa sistēmu, jāņem vērā visi VSP riski un to iespējamā attīstība un pastāvīgi jāpārskata VSP risku nozīme šādā sistēmā, jo īpaši virzoties uz pakāpenisku tvēruma paplašināšanu, iekļaujot citus VSP faktorus. Kompetentajām iestādēm, veicot VSP stresa testus, precīzi jānosaka savi mērķi, ņemot vērā divus galvenos stresa testa pasākumus:
 - finanšu vienību kapitāla un likviditātes pozīcijas stabilitātes un zaudējumu absorbācijas spējas tests ekonomisko un finanšu satricinājumu gadījumā, kas saistīti ar visiem būtiskajiem riskiem, tostarp VSP riskiem īstermiņā (piemēram, līdz pieciem gadiem);

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2013/36/ES (2013. gada 26. jūnijs) par piekļuvi kredītiestāžu darbībai un kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību prudenciālo uzraudzību, ar ko groza Direktīvu 2002/87/EK un atceļ Direktīvas 2006/48/EK un 2006/49/EK (OV L 176, 27.6.2013., 338. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2013/36/oj>).

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/138/EK (2009. gada 25. novembris) par uzņēmējdarbības uzsākšanu un veikšanu apdrošināšanas un pārapdrošināšanas jomā (Maksātspēja II) (OV L 335, 17.12.2009., 1. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/138/oj>).

⁽³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 575/2013 (2013. gada 26. jūnijs) par prudenciālajām prasībām attiecībā uz kredītiestādēm un ieguldījumu brokeru sabiedrībām, un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 648/2012 (OV L 176, 27.6.2013., 1. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/575/oj>).

⁽⁴⁾ Tā kā šīs pamatnostādnes ir adresētas kompetentajām iestādēm, proporcionalitātes piemērošanai jāatbilst proporcionalitātes prasībām, kas noteiktas nozares tiesību aktos.

- finanšu vienību stratēģijas un uzņēmējdarbības modeļa noturības tests pret dažādiem ar VSP saistītiem scenārijiem ilgtermiņā (vismaz 10 gadi⁵).

Būtiskuma novērtējums

12. Kompetentajām iestādēm jāpieņem uz risku balstīta pieeja, sākot ar būtiskuma novērtējumu, lai identificētu visbūtiskākos un ietekmīgākos riskus un noteiktu, kuri no šiem būtiskajiem riskiem jāiekļauj stresa testa pasākuma jomā.
13. Būtiskuma novērtējuma ietvaros kompetentā iestāde nosaka, kuri VSP riski finanšu vienībām ir visbūtiskākie, ņemot vērā to uzņēmējdarbības modeli, portfeļus, ģeogrāfiskos riska darījumus un nozaru darbības īstermiņā vai ilgtermiņā. Kompetentajām iestādēm dažādos laika periodos jāņem vērā abi turpmāk minētie aspekti:
 - aktīvu un saistību pakļautība pārejas riskiem (piemēram, pamatojoties uz to oglekļa pēdas nospiedumu), gan fiziskajiem riskiem (piemēram, pamatojoties uz to ģeogrāfisko atrašanās vietu); un
 - VSP faktoru iespējamā ietekme uz tradicionālajām finanšu risku kategorijām, t. i., tirgus risku, kredītrisku, darījuma partnera risku, parakstīšanas risku, gan operacionālo risku, reputācijas risku un stratēģisko risku, identificējot galvenos pārneses kanālus.
14. Kompetentajām iestādēm jāapsver iespēja izmantot skaidrus kvalitatīvus un/vai kvantitatīvus kritērijus un/vai būtiskuma sliekšņus, izmantojot esošos regulatīvos noteikumus, nozares standartus un uzraudzības pieredzi. Būtiskuma novērtējumam jāļauj laika gaitā veikt korekcijas, mainoties VSP riskiem, kļūstot pieejamiem jauniem datiem un finanšu vienībām pilnveidojot savus riska identificēšanas procesus.

VSP faktoru darbības jomas pakāpeniska paplašināšana VSP stresa testā

15. Kompetentās iestādes tiek mudinātas turpināt centienus un pētījumus, lai VSP stresa testa īstenošanā pakāpeniski paplašinātu tvērumu, attiecinot to arī uz citiem VSP faktoriem, sākotnēji par prioritāti nosakot vides riskus. Pirmajā posmā kompetentajām iestādēm jākoncentrējas uz klimata un vides riskiem, risinot gan fiziskos riskus (piemēram, ekstremāli laika apstākļi, bioloģiskās daudzveidības zudums), gan pārejas riskus (piemēram, politikas izmaiņas, tirgus cenu pārskatīšana), lai noteiktu ietekmi, pat ja tā ir netieša, uz galvenajiem riskiem.
16. Šī pakāpeniskā ieviešana jāpapildina ar nepārtrauktu metodoloģisko uzlabošanu, spēju veidošanu un ieinteresēto personu iesaisti, nodrošinot, ka finanšu vienības un kompetentās iestādes ir pienācīgi sagatavotas VSP riska novērtējumu paplašināšanai.

VSP faktoru integrācija esošajās stresa testa sistēmās

17. Kompetentajām iestādēm jācenšas pilnībā integrēt VSP faktoros vispārējā stresa testa sistēmā.
18. Kompetentajām iestādēm attiecīgā gadījumā jāpārskata un jāpārskata aptverto VSP risku veidi, pamatojoties arī uz to, kā laika gaitā attīstās datu pieejamība un modeļu izmantošana.

⁽⁵⁾ Saskaņā ar Parīzes nolīgumā (2015. gads) noteiktajiem mērķiem.

19. Lai gan šīs kopējās pamatnostādnes neattiecas uz sistēmas mēroga finanšu nozares stresa testu, kompetentajām iestādēm, ja iespējams, jāsaskaņo darbības visās finanšu nozarēs, lai nodrošinātu vienotu pieeju VSP riska novērtēšanai un atbilstošos gadījumos veicinātu datu apmaiņu. Banku, apdrošināšanas un vērtspapīru regulatoriem jāsadarbojas, lai palīdzētu identificēt un modelēt nosūtīšanas kanālus (piemēram, apdrošināšanas lomu banku aizdevumu nodrošinājumos), saskaņot scenāriju pieņēmumus un novērst regulējuma “aklās zonas”.
20. Kompetentajām iestādēm pēc iespējas jānodrošina, lai VSP stresa testi ņemtu vērā savstarpējos savienojumus un blakusefektus starp finanšu nozarēm. Tām jāapsver, kā ar VSP saistītie riski var izplatīties finanšu sistēmā, palielinot neaizsargātību banku, apdrošināšanas, aktīvu pārvaldības un citās finanšu nozarēs.

Principi un metodoloģiskie apsvērumi

21. Nosakot principus un metodoloģiskos apsvērumus, kompetentajām iestādēm jālemj par vispiemērotāko stresa testa uzbūvi un iezīmēm, pamatojoties uz tā paredzētajiem mērķiem.

Darbības joma

22. Kompetentā iestāde skaidri nosaka tvērumu attiecībā uz portfeļiem, nozarēm, ģeogrāfiskajiem aspektiem un darbībām, lai nodrošinātu līdzsvarotu un pragmatisku pieeju, kas atspoguļo pieejamo metodiku un datu termiņu.
23. Attiecībā uz pārrobežu finanšu grupām kompetentajām iestādēm jānodrošina, ka novērtējumā tiek iekļautas visas attiecīgās vienības.
24. Pamatojoties uz mērķi un attiecīgo laika periodu, kompetentā iestāde nodrošina, ka līdzsvars starp kvantitatīvo un kvalitatīvo informāciju ir atbilstošs pasākuma mērķim⁶.

Laikposms

25. Laikposma izvēle jāsaskaņo ar pasākuma paredzēto mērķi:
 - novērtējot finansiālo noturību pret nelabvēlīgiem, bet iespējamiem satricinājumiem, jāizmanto īstermiņa horizonts (piemēram, līdz 5 gadiem) saskaņā ar tradicionālo stresa testa praksi;
 - novērtējot finanšu vienību biznesa modeļa un stratēģijas noturību, jāizmanto ilgāka termiņa horizonts (vismaz 10 gadi atkarībā no uzņēmējdarbības un saskaņā ar finanšu vienību ilgtermiņa saistībām).

⁽⁶⁾ Ņemot vērā pieņēmumu, kas nepieciešams saistībā ar scenāriju kalibrēšanas un modelēšanas jautājumiem, parasti — jo ilgāks ir laika periods, jo lielāka ir paļaušanās uz kvalitatīvāku, nevis kvantitatīvu informāciju (piemēram, ilgtermiņa periodā nav gaidāma precīza kapitāla un maksāspējas rādītāja pārrēķināšana).

Scenārija izstrāde

26. Kompetentajām iestādēm jāidentificē un jāatlasa stresa testa scenāriji, pamatojoties uz šī pasākuma mērķiem. Tām jāapsver tādu scenāriju izmantošana, kuru pamatā ir jaunākās zinātniskās atziņas un kurus izstrādājušas plaši atzītas starptautiskas vai reģionālas organizācijas⁷Tās tiek arī mudinātas izmantot nozaru un reģionālās trajektorijas, lai sniegtu finanšu vienībām atbilstošu makroekonomisko mainīgo sadalījumu, vienlaikus saglabājot scenāriju vispārējo iekšējo konsekveni.
27. Ja iespējams, kompetentā iestāde ņem vērā salikto risku integrāciju, t. i., papildu ietekmi, ko rada vienlaicīga vai secīga vairāku satricinājumu rašanās (neatkarīgi no tā, vai tie ir ar VSP saistīti vai plašāki makroekonomiskie satricinājumi). Turklāt un attiecīgā gadījumā tām jācenšas novērtēt sekundārās sekas, proti, netiešās un pastiprinātās sekas, kas izriet no sākotnējiem VSP satricinājumiem, vai nu iekļaujot tās tieši scenārijos, vai kā papildu analīzi.
28. Lai integrētu būtiskos VSP riskus īstermiņa stresa testa pasākumos, kompetentajām iestādēm, ja iespējams un atbilstoši, jāizmanto tradicionālajos stresa testos izmantotais scenāriju izstrādes modelis, pielāgojot to, lai atspoguļotu VSP specifiskos pārnese kanālus, un iekļaujot jaunas mainīgās lielums, kas ir saistītas ar VSP riskiem.
29. Veicot ilgtermiņa VSP spriedzes testus, kompetentā iestāde ņem vērā vairākus atšķirīgus scenārijus, kas aptver iespējamo nākotnes līgumu un smaguma līmeņu plašo spektru (piemēram, t. sk. kritiskos punktus). Atsauces scenārijs var balstīties uz finanšu iestādes paša centrālo scenāriju, kas var kalpot kā etalons, lai pārbaudītu alternatīvu, būtiski atšķirīgu trajektoriju ietekmi uz stratēģijas un uzņēmējdarbības modeļa noturību (piemēram, izmantojot riska korigētus rentabilitātes aprēķinus).
30. Atkarībā no pieejas sarežģītības scenāriji var izpausties kā vienkārši apraksti vai detalizētākas kvantitatīvas prognozes.
31. Kompetentās iestādes var nolemt piemērot vienādus scenārijus visām finanšu vienībām salīdzināmības nolūkā vai pielāgot scenārijus konkrētām finanšu vienību kategorijām, ņemot vērā to riska profilus un uzņēmējdarbības modeļus.

Lejupēja un augšupēja pieeja

32. Kompetentajām iestādēm jāizvērtē augšupējās un apakšupējās pieejas priekšrocības, izvēloties vispiemērotāko metodi, pamatojoties uz konkrētiem mērķiem, finanšu vienību pieredzi VSP stresa testā un novērtējumā iekļauto risku veidu, ņemot vērā tālāk minētos apsvērumus.
 - Lejupēja pieeja, kurā kompetentās iestādes centralizēti aprēķina stresa testa scenāriju ietekmi, nodrošina noteiktu salīdzināmības pakāpi starp finanšu vienībām un nodrošina kompetentajām iestādēm stingrāku kontroli pār procesu un metodiku, samazinot slogu nozarei.

⁽⁷⁾ Piemēram, attiecībā uz klimata riskiem — Klimata pārmaiņu starpvaldību padome (IPCC), Finanšu sistēmas zaļināšanas tīkls (NGFS), Starptautiskā Enerģētikas aģentūra (IEA), Apvienoto Nāciju Organizācijas Vides programma (UNEP), ES Komisijas Kopīgais pētniecības centrs (ES KPC) vai valsts valdības vai nevalstiskas struktūras;

- Augšupēja pieeja, kurā finanšu vienības pašas aprēķina stresa testu scenāriju ietekmi, nodrošina augstāku detalizācijas pakāpi, ļaujot iekļaut atsevišķus elementus, kas ir raksturīgi konkrētiem portfeļiem, darījumu partneriem un riskiem. Tas arī veicina lielāku iesaistišanos stresa testa procesā un palīdz uzlabot finanšu vienību kapacitātes veidošanu.
33. Izmantojot augšupēju pieeju, kompetentajām iestādēm jāizveido skaidri metodoloģiski regulējumi, lai nodrošinātu konsekveni un vienlīdzīgus konkurences apstākļus visām finanšu vienībām, tostarp proporcionalitātes apsvērumi par gaidām attiecībā uz to ietekmes aprēķināšanas sarežģītību.
34. Varētu apsvērt hibrīdu pieeju, izmantojot abu metodiku stiprās puses. Kompetentās iestādes var pieņemt lēmumu par atbilstošo pieeju, pamatojoties uz datu pieejamību un modeļu īpašumtiesībām, ņemot vērā to, ka konkrētiem portfeļiem vai darbībām, piemēram, apdrošināšanas riskiem, var būt nepieciešami sīkāki dati un modelēšana, nekā tas ir iespējams, izmantojot augšupējo pieeju.

Detalizācijas līmenis

35. Lemjot par detalizācijas pakāpi, kompetentajām iestādēm jāpanāk atbilstošs līdzsvars starp vienkāršību un precizitāti, ņemot vērā datu pieejamību, kvalitāti un metodoloģijas attīstības pakāpi. Lai, piemēram, pienācīgi fiksētu pārejas riska ietekmi uz darbību vai uzņēmumu līmenī vai fizisko risku ietekmi reģionālā/vietējā līmenī, varētu būt nepieciešami sīkāki dati.
36. Kompetentajām iestādēm jāņem vērā tālāk minētie granularitātes aspekti.
- a. Portfeļa līmenis: diferenciācija pēc aktīvu klases (piemēram, korporatīvie aizdevumi, hipotēkas, valsts parāda vērtspapīri, akciju un korporatīvo obligāciju turējumi).
 - b. Nozaru līmenis: klasifikācija, kuras pamatā ir nozares sektors (piemēram, nozares ar augstu oglekļa emisiju līmeni, enerģētika, nekustamais īpašums, lauksaimniecība). Konkrētās nozarēs var izpētīt lielāku granularitāti (piemēram, elektroenerģija, nozare, ko ietekmē revolucionāra tehnoloģija, uz fosilo kurināmo balstītas nozares). Attiecībā uz nekustamo īpašumu var izpētīt atšķirību starp komerciālā un dzīvojamā nekustamā īpašuma riska darījumiem.
 - c. Ģeogrāfiskais līmenis: Atšķirība pa reģioniem (piemēram, NUTS 3. līmenis), lai novērtētu pakļautību atrašanās vietai raksturīgiem VSP riskiem, jo īpaši fiziskajiem riskiem.
 - d. Darījumu partnera līmenis: granularitāte pa atsevišķiem parādniekiem vai parādnieku grupām, ja koncentrācijas riski ir būtiski.
 - e. Riska kategorija: atsevišķu fizisko risku (akūtu un hronisku klimata apdraudējumu), pārejas risku (politikas, tehnoloģiju un tirgus pārmaiņu) un citu vides, sociālo un pārvaldības faktoru (piemēram, bioloģiskās daudzveidības samazināšanās, piesārņojuma, sociālo un pārvaldības risku) identificēšana.
37. Kompetentajām iestādēm jālemj par atbilstošu datu granularitātes līmeni atkarībā no aktīva/portfeļa veida un pasākuma mērķa. Piemēram, riska darījumi ar centrālo valdību valsts līmenī varētu būt pietiekami, savukārt aizdevumu vai parakstīšanas portfeļiem, lai novērtētu fizisko risku, jāizpēta vismaz reģionālā granularitāte līdz pat ģeolokācijas datiem.

38. Lai analizētu fondus, kompetentās iestādes, ja iespējams un saskaņā ar piemērojamo nozares regulējumu, var apsvērt iespēju izmantot caurskatīšanas pieeju attiecībā uz līdzekļu turējumiem.

Bilances pieņēmumi

39. Attiecībā uz VSP stresa testiem kompetentajām iestādēm jāsāk izmantot statistisku bilances pieeju, ko parasti piemēro tradicionālajos stresa testos. Tomēr tās var ņemt vērā finanšu vienību pārejas plāna strukturālo ietekmi, ja tas ir iespējams un piemērojams, atkarībā no laika perioda.
40. Vidēja termiņa vai ilgtermiņa pasākumiem tiek izmantota dinamiska bilances pieeja (ar vai bez ierobežojumiem), lai nodrošinātu lielāku reālismu, potenciāli koncentrējoties uz galvenajiem bilances posteņiem, atspoguļojot izmaiņas portfeļa sastāvā (mainīgās riska darījumu vērtības, aktīvu pārdali un riska mazināšanas darbības, reaģējot uz ar VSP saistītiem satricinājumiem).
41. Ņemot vērā neskaidrības saistībā ar pārejas ceļiem, politikas attīstību un tirgus reakcijām, kompetentajām iestādēm jāapsver iespēja pieprasīt finanšu vienībām pamatot savas plānotās atbildes, nodrošinot, ka bilances korekcijas — piemēram, portfeļa pārdale, izmaiņas aizdevumu vai garantiju politikā vai izmaiņas finansēšanas struktūrās — ir reālas un atbilst to publiski paziņotajām pārejas stratēģijām.
42. Jebkuras finanšu vienību atzītās pārvaldības darbības jānovērtē, pamatojoties uz to īstenojamību, savlaicīgumu un iespējamām neparedzētām sekām, izvairoties no pārmērīgas paļaušanās uz optimistiskiem pieņēmumiem. Kompetentajām iestādēm jānodrošina, ka dinamiska bilances pieeja ar ierobežojumiem uzlabo VSP stresa testu reālismu un uz nākotni vērsto raksturu, iekļaujot ticamus plānus un vadības atbildes pasākumus, vienlaikus saglabājot minimālos aizsardzības pasākumus pret pārmērīgu elastību pieņēmumos un uzlabojot stresa testu rezultātu salīdzināmību.

Finanšu vienību izlase

43. Kompetentajām iestādēm jānosaka atbilstoša finanšu vienību izlase dalībai VSP stresa testā un/vai VSP scenāriju analizē, nodrošinot pietiekamu nozaru/tirgus aptvērumu, ņemot vērā noteiktos mērķus un, tematisko novērtējumu gadījumā, pasākuma fokusu. Stresa testa izstrāde vajadzības gadījumā jāpielāgo, lai atspoguļotu dažādu finanšu vienību kategoriju raksturlielumus.
44. Kompetentajām iestādēm jāapsver arī mērķtiecīgu pasākumu veikšana attiecībā uz konkrētām vienību apakšgrupām, lai novērstu īpašas ievainojamības vai mainīgās ESG riska tendences.

Proporcionalitāte

45. Kompetentā iestāde piemēro proporcionalitātes principus, ļaujot piemērot metodiskos vienkāršojumus attiecībā uz finanšu vienību darbību apmēru, veidu un sarežģītību, kā arī risku būtiskumu. Proporcionalitātes princips attiecas arī uz ziņošanas prasībām, scenāriju izstrādi un prognozētajiem modelēšanas rezultātiem, nodrošinot pienācīgu līdzsvaru starp analītisko stabilitāti un praktisko īstenojamību.

46. Ņemot vērā VSP stresa testa modelēšanas un datu pieejamības agrīno posmu, kompetentās iestādes var apsvērt analīzes jomas ierobežošanu, nodrošinot pienācīgu izmaksu un ieguvumu līdzsvaru gan kompetentajām iestādēm, gan finanšu vienībām.

Modeļa ierobežojumi

47. Kompetentajām iestādēm jāatzīst, ka visiem modeļiem ir raksturīgi ierobežojumi, un tas jo īpaši attiecas uz mainīgajiem VSP modeļiem. Augšupvērstas pieejas stresa testa gadījumā, lai mazinātu šos ierobežojumus un uzlabotu VSP stresa testu un noturības analīzes stabilitāti un ticamību, tiem jāizmanto papildu analīze, lai savstarpēji validētu rezultātus un nodrošinātu to ticamību, jāizmanto salīdzinošās analīzes metodes un savstarpēji jāvalidē rezultāti, izmantojot alternatīvas metodikas.

Organizatoriskā un pārvaldības kārtība

Resursu piešķiršana

48. Kompetentajām iestādēm jānodrošina, ka procesam tiek piešķirti pietiekami un atbilstoši cilvēkresursi un materiālie resursi. Tas ietver pastāvīgu vai *ad hoc* tādu darbinieku iesaistišanu, kuriem ir speciālās zināšanas VSP riska novērtēšanā, stresa testa metodikā un finanšu uzraudzībā.
49. Kompetentajām iestādēm jābūt datu pārvaldības un vākšanas spējām, kas nodrošina piekļuvi augstas kvalitātes VSP datiem. Tās arī izstrādā un uztur IT infrastruktūru, kas ļauj efektīvi vākt datus, noteikt atbilstošu scenāriju un veikt rezultātu analīzi.

Pasākuma termiņi

50. Kompetentā iestāde nosaka atbilstošus termiņus VSP stresa testu veikšanai un scenāriju analīzei, līdzsvarojot pilnīguma un precizitātes nepieciešamību ar lēmumu pieņemšanas procesa prasībām. Finanšu vienībām jāpiešķir pietiekami daudz laika, lai tās varētu apkopot attiecīgo informāciju un veikt novērtējumus, vienlaikus ļaujot kompetentajām iestādēm veikt visaptverošu pārskatīšanu un nodrošināt precīzu ziņošanu.
51. Process jāstrukturē tā, lai veicinātu efektīvu analīzi, konsekventu konstatējumu paziņošanu un integrāciju plašākā uzraudzības sistēmā.

Datu vākšana

52. Veicot lejupējus pasākumus, kompetentajām iestādēm, cik vien iespējams, jāpaļaujas uz regulatīvajiem ziņojumiem un attiecīgā gadījumā jāizmanto esošie informācijas atklāšanas satvari un ārējie resursi. Kā nepieciešamu papildu informācijas avotu tās var apsvērt *ad hoc* datu vākšanu. Apkopotajai informācijai jābūt ierobežotai ar to, kas izmantota analīzēm un validācijai.
53. Ja pastāv datu nepilnības, kompetentajām iestādēm jāveicina saprātīgu aizstājējvērtību, aplēšu un ekspertu spriedumu izmantošana, vienlaikus mudinot finanšu struktūras laika gaitā uzlabot iekšējās datu apstrādes iespējas.

Kvalitātes nodrošināšanas process

54. Būtu jāīsteno stingrs kvalitātes nodrošināšanas process, lai pārbaudītu stresa testa rezultātu precizitāti, konsekveni un ticamību. Kompetentajām iestādēm jāizveido pārskatīšanas mehānismi (piemēram, salīdzinošā analīze vai salīdzinošais novērtējums), lai novērtētu datu kvalitāti, metodikas stabilitāti un, ja nepieciešams, scenārija atbilstību. Vajadzības gadījumā kvantitatīvos secinājumus jāpapildina ar ekspertu atzinumiem, lai mazinātu modeļa ierobežojumus.

Efektīvs dialogs ar finanšu vienībām

55. Kompetentajām iestādēm visā stresa testu procesā jāuztur efektīvs un strukturēts dialogs ar finanšu vienībām. Tas ietver skaidru norādījumu sniegšanu par gaidāmo rezultātu, iesaistīšanās veicināšanu galvenajos posmos un nodrošināšanu, ka finanšu vienībām ir iespēja precizēt metodoloģiskos aspektus. Regulāra mijiedarbība palielinās pasākuma ticamību un uzlabos finanšu vienību spēju iestrādāt VSP riska apsvērumus savās riska pārvaldības sistēmās.

Pārrobežu un sistēmas mēroga koordinācija

56. Attiecīgā gadījumā un ja tas ir iespējams, kompetentā iestāde koordinē darbības starp jurisdikcijām, lai nodrošinātu saskaņotu pieeju VSP stresa testa pārrobežu finanšu grupām. Tas ietver sadarbību ar citām uzraudzības iestādēm, lai saskaņotu metodikas, dalītos ar paraugpraksi un izvairītos no regulējuma sadrumstalotības.
57. Attiecīgā gadījumā jāveic arī sistēmas mēroga koordinācija, lai nodrošinātu, ka VSP stresa testos tiek ņemti vērā plašāki finanšu stabilitātes riski un iespējamā plašākā ietekme starp nozarēm.

Integrācija uzraudzības procesā

58. VSP spriedzes testa rezultāti pēc iespējas jāintegrē plašākā uzraudzības procesā. Tā kā laika gaitā mainās metodoloģiskais aspekts un datu pieejamība, kompetentajām iestādēm konstatējumi jāizmanto, lai sniegtu informāciju riska novērtējumiem, kapitāla pietiekamības pārskatiem un/vai stratēģiskām diskusijām ar finanšu vienībām.
59. Rezultāti jāņem vērā arī attiecībā uz uzraudzības turpmākiem pasākumiem un politikas ieteikumiem, ja ir konstatēts, ka VSP riski var radīt būtiskus draudus finanšu stabilitātei.

Informācijas publiskošana

60. Rezultātu publicēšana notiek saskaņā ar attiecīgo nozares regulējumu un uzraudzības praksi. Izvēloties publicēt rezultātus, kompetentajām iestādēm jāizvērtē atsevišķu vai apkopotu rezultātu publicēšanas salīdzinošie ieguvumi. Atklātības līmenis jākalibrē, pamatojoties uz metodikas uzticamību un datu kvalitāti. Kompetentajām iestādēm jāņem vērā, ka pārredzamība uzlabo tirgus disciplīnu, ieinteresēto personu uzticēšanos un atbildību. Tām arī jānodrošina, ka informācija tiek interpretēta pareizi un nerada neparedzētus tirgus izkropļojumus. Informācijas sniegšana var palielināties, rezultātiem kļūstot pamatotākiem.

VSP stresa testa regulāra pārskatīšana un pilnveidošana

61. Ņemot vērā VSP risku un stresa testa metodiku mainīgo raksturu, kompetentajām iestādēm regulāri jāpārskata un jāprecizē savas stresa testa sistēmas. Iepriekšējos pasākumos gūtās atziņas jāiekļauj turpmākajos pasākumos, un atjauninājumiem jāatspoguļo jaunākā labākā prakse, jaunas regulatīvās prasības un sasniegumi VSP datu un modelēšanas metožu jomā.

III sadaļa. Īstenošana

62. Šīs kopīgās pamatnostādnes piemēro no 2027. gada 1. janvāra.